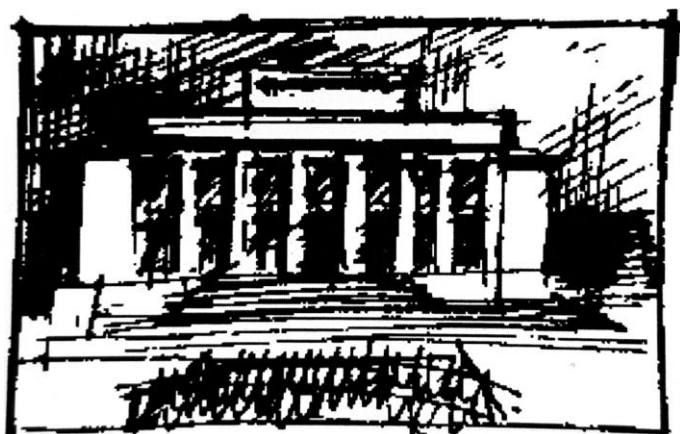

Z P R A V O D A J

Spolek přátel
Národního divadla Brno

www.SpNdB.cz

Vážení a milí členové Spolku přátel Národního divadla Brno,

příznivci a milovníci opery, baletu a činohry,

přejeme Vám krásnou novou sezonu 2026/27 plnou nezapomenutelných divadelních zážitků a hned v jejím začátku Vás srdečně zveme na besedu se sympatickým manželským párem členů hereckého ansámblu Mahenovy činohry **Petrou Lorenc** a **Ivanem Dejmalem**.

Beseda se bude konat **v úterý 8. září 2026 od 16.30 hod.** v Mozartově sále divadla Reduta. Čeká nás setkání plné divadelních příběhů, zkušeností a inspirace.

Petra Lorenc pochází z Vyškova, kde působila v amatérském divadelním spolku Haná, poté se přesunula do Brna, aby vystudovala JAMU. V ateliéru Oxany Smilkové absolvovala roli Vočistcové ve Schwabově hře *Lidumor aneb má játra jsou beze smyslu*. Po škole nastoupila do angažmá v Národním divadle moravskoslezském, kde vytvořila přes třicet postav – včetně Anežky v Molièrově *Škole pro ženy*, Cecílie ve Wildově *Jak je důležité mítí Filipa* či Checcy v Goldoniho komedii *Poprask na laguně*. Do Mahenovy činohry vstoupila v roce 2019 jako Mladá kněžna v Jiráskově *Lucerně*. V současné době exceluje jako titulní Hana ve stejnojmenné adaptaci románu Aleny Mornštajnové, jako Nina v *changes*, v trojroli v *Hotelu Strindberg* a *Ze života hmyzu* a dalších.

Ivan Dejmal pochází z Frýdku-Místku. Vystudoval činoherní herectví na DAMU, absolvoval jako Orgon v *Tartuffovi* nebo jako Šamrajev v Čechovově *Rackovi*. Po studiích nastoupil do Moravského divadla Olomouc, kde hrál mimo jiné v Schimmelpfennigově *Arabské noci* v režii Martina Glasera, či v Lorkově *Krvavé svatbě*. Od roku 2014 působil v Národním divadle moravskoslezském, kde vytvořil hlavní mužské postavy v Shakespearově *Snu noci svatojánské*, Horáce v inscenaci Molièrovy *Školy pro ženy* či titulního hrdinu Ibsenovy dramatické fresky *Peer Gynt*, za kterého získal cenu Thálie pro činoherce do 33 let. Do Činohry NdB nastoupil v roce 2019

postavou Abbého Coulmiera v *Perech markýze de Sade*, momentálně ho můžeme potkat na jevišti Mahenova divadla jako Jindřicha Foustku v Havlově *Pokoušení*, jako Thésea a Oberona v *Snu čarovné noci*, Hjalmara Ekdala v *Divoké kachně* či Claudia v *Hamletovi*. Hraje také jednu z titulních rolí v komedii *Fellnerův Helmer a Helmerův Fellner*, dále v *Sluhovi dvou pánů* a *Ze života hmyzu*.

Vstupné je dobrovolné.

Premiéra

První premiérou nové sezony bude balet *Maska*. Stane se symbolickým vyvrcholením jedné éry – půjde o poslední celovečerní autorské dílo uměleckého šéfa Mária Radačovského v jeho brněnském působení.

Připravovaná inscenace s názvem *Maska* bude zároveň znamenat pozoruhodný odklon od velkých výpravných fresek a životopisných osudů, tak příznačných pro jeho dosavadní tvorbu (*Beethoven*, *Coco Chanel*, *Warhol*). Tentokrát se autor vědomě vzdá lineárního vyprávění i konkrétních dějinných faktů. V centru pozornosti nebudou stát životopisná data, nýbrž strhující dialog mezi hudbou a podstatou lidství.

Génius Fryderyka Chopina a Ference Liszta se stane klíčem k hlubšímu sdělení; inscenace bude koncipována jako sled obrazů, které využijí emoční sílu valčíků, nokturn či rapsodií nikoliv k ilustraci, ale k demaskování lidské povahy. Skrze tuto virtuózní a citově vypjatou hudbu dílo strhne idealizovanou masku humanismu a odhalí nepříjemnou možnost: že naše civilizovanost je jen tenkým nánosem, který se nečekaně rychle drolí. Tváří v tvář dnešnímu světu si inscenace bude klást naléhavou otázku, zda pod povrchem ušlechtilých hodnot, jako jsou právo a tolerance, ve skutečnosti nedříme latentní násilí a zda stará společenská smlouva stále platí. Hudební dramaturgie, jíž bude dominovat sólová i koncertní klavírní tvorba, vytvoří s myšlenkou díla neoddělitelný celek.

Interpretace se ujme klavírní virtuos Ivo Kahánek, který s Baletem Národního divadla Brno spolupracuje již poněkolkáté. V tomto případě půjde o plnohodnotný koncert Iva Kahánka s účastí Janáčkova kvarteta. V hlavní roli se představí první sólista Baletu NdB Shoma Ogasawara.

Balet *Maska* nabídne choreografovi prostor pro osobité neoklasické vyjádření, jehož síla bude spočívat ve schopnosti zachytit nejjemnější nuance lidských emocí. Absence příběhu tak dá vyniknout čisté taneční virtuozitě, která se stane nejen další uměleckou výzvou pro sólisty a sbor Baletu NdB, ale v kontextu díla zafunguje především jako zrcadlo nastavené naší křehké civilizaci.

Premiéra se koná 25. září 2026 v 19 hodin v Janáčkově divadle, další podzimní termíny 26. 9. 2026 v 19 hod. hod., 28. 9. 2026 v 18 hod. (druhý z nich i s lektorským úvodem pro mladé publikum), dále 10. 10. 2026 v 19 hod. a 11. 10. 2026 v 17 hod.

Program NdB

Z dalšího programu NdB vybíráme:

Opera

Již koncem srpna naladí členové orchestru Janáčkovy opery své nástroje a své diváky na novou sezonu při tradičním komorním koncertu na schodech před Janáčkovým divadlem nazvaným **Předehra**. Těšit se můžeme na violoncello koncertního mistra Josefa Klíče a fagotový kvartet – Pavla Horáka, Lucii Kopeckou, Miroslava Černohlávka a Tomáše Vorálka. Koncert se koná 26. 8. 2026 od 19 hodin za příznivého počasí, vstup je volný.

28. 8. 2026 v 10 hodin proběhne v Besedním domě veřejná klavírní generálka Janáčkovy opery **Šárka**, jejíž premiéra bude součástí podzimního festivalu Janáček Brno 2026. Leoš Janáček svou první operu na text Julia Zeyera dokončil roku 1887 pouze v klavírním výtahu a až teprve v roce 1925 ji přepracoval a instrumentoval. V prostorách Besedního domu zazní jako site-specific představení tato původní verze s klavírním doprovodem předního britského klavíristy Julia Drakea v režii Jiřího Heřmana. Šárku ztvární sopranistka Eliška Gattringerová, Ctirada britský tenorista Nicky Spence, Přemysla Daniel Kfelír a Lumíra Ondřej Koplík.

O posledním srpnovém víkendu se opera opět přenese na hrad Špilberk. V sobotu 29. 8. 2026 v 19 hod. zde zazní Bizetova **Carmen** s Janou Hrochovou v titulní roli, v neděli 30. 8. 2026 opět od 19 hod. Verdiho **Nabucco** s Alešem Jenisem.

Slavnostní zahájení sezony tradičním open-air koncertem na piazzettě Janáčkova divadla se uskuteční ve středu 2. září 2026 od 18 hodin. Sólisté, sbor a orchestr Janáčkovy opery vystoupí pod vedením šéfdirigenta Roberta Kružíka a jeho kolegů Jakuba Kleckera, Ondřeje Olose a Dominika Pernici, účinkovat budou také tanečníci baletu NdB a NdB 2, rolí moderátorů se ujmou Anna Glässnerová a Pavel Čeněk Vaculík z činohry NdB. Odpolední doprovodný program pro rodiny s dětmi začne už v 15 hodin, připravena budou zábavná stanoviště s tematikou světa divadla. Vstup na koncert i odpolední program je volný.

Prvním představením v Janáčkově divadle bude 5. 9. 2026 v 19 hod. Janáčkova opera **Věc Makropulos**. Inscenace Davida Radoka z roku 2014 se po dlouhé pauze vrací jako preview festivalu Janáček Brno 2026 v novém obsazení, hlavní roli Emilie Marty / Eliny Makropulos ztvární sopranistka Jana Šrejma Kačírková, dále účinkují Aleš Briscein, Svatopluk Sem, Jan Šťáva, Petr Levíček, Lada Bočková, Vít Nosek a další. Inscenace bude uvedena již pouze třikrát, vedle zářijového termínu pak přímo na festivalu 8. a 15. 11. 2026, kdy proběhne její derniéra.

15. 9. 2026 v 19 hod. se hraje oblíbená Verdiho opera **Aida** s Csillou Boross v titulní roli a Václavou Krejčí Houskovou jako Amneris. Diriguje Dominik Pernica.

19. 9. 2026 v 19 hod. proběhne mimořádné představení Janáčkovy opery **Osud**, opět jako preview festivalu. Jeho součástí bude prvorepublikový piknik připomínající lázeňskou kolonádu v Luhačovicích, kde se odehrává první dějství opery, bude možné si bezplatně zapůjčit dobové kostýmy z fundusu NdB, které pomohou nastolit atmosféru 20. let 20. století. Janáčkovo divadlo bude otevřeno již od 17 hodin.

Dalším návratem je Donizettiho **Nápoj lásky** v režii Magdaleny Švecové, hraje se 23. 9. 2026 v 19 hod. v Mahenově divadle. V roli Adiny se představí sopranistka Jana Sibera, jako Nemorino slovenský tenorista Juraj Holly, jeho konkurenta Belcoreho ztvární barytonista Roman Hoza.

Výjimečná inscenace z roku 2022 *Z mrtvého domu/Glagolská mše*, v níž režisér Jiří Heřman propojil Janáčkovu poslední operu se scénickým ztvárněním jeho proslulé duchovní skladby, již rovněž míří k derniéře, která proběhne během podzimního festivalu Janáček Brno. Předposlední představení se koná jako preview festivalu 30. 9. 2026 v 19 hod. v Janáčkově divadle. Mimořádným hostem v roli Luky/Filky Morozova bude světoznámý tenorista Štefan Margita.

Balet

Balet NdB představí vedle premiérového titulu *Maska* program pro **NdB 3 Masters** – výjimečné interprety zralého tanečního věku. Večer 19. 9. 2026 v 19 hod. v Mahenově divadle bude složený ze dvou choreografií – *Po zarostlém chodníčku* Leoše Janáčka, v němž tanečníky živě doprovodí klavírní virtuos Ivo Kahánek, a *Večere* na hudbu Bohuslava Martinů a Víta Gregora. Vít Gregor je významný mecenáš NdB a amatérský skladatel, který se nechal inspirovat hudbou Bohuslava Martinů a v jeho duchu napsal druhou část skladby.

Činohra

Mahenova činohra vstupuje do nové sezony představením pro nejmenší diváky *Kubula a Kuba Kubikula*. Na Malé scéně Mahenova divadla se hraje 6. 9. 2026 v 15 hod. a dále také 23. 9. 2026 v 10 hod. Dětskému publiku jsou určeny také *Brněnské pověsti* 19. 9. 2026 v 15 hod. a *Edison* 20. 9. 2026 ve 14 hod., obojí v divadle Reduta.

V Redutě se dále hraje nekorektní komedie Martina Glasera a Olgy Šubrtové o kulturních válkách *Mešita* (11. 9. 2026 v 19 hod.), současná hra německé autorky Maji Zade *changes*, v níž dva herci (Tomáš David a Petra Lorenc) musí ztvárnit celkem 23 postav včetně slona (13. 9. 2026 v 17 hod.), koláž současných českých autorů reflektující zánik Lidových novin *Lidovky jdou do řiti* (15. 9. 2026 v 19 hod.; hostem večera bude novinářka Renata Kalenská), úspěšná komedie francouzské autorky Yasmíny Rezy s Petrem Bláhou, Petrem Kubesem a Pavlem Čeňkem Vaculíkem *Obraz* (16. 9. 2026 v 19 hod.). Stále aktuální Čapkova *Matka* s excelující Terezou Groszmannovou se hraje 17. 9. 2026 v 19 hod. a 18. 9. 2026 v 10 hod. V titulní roli Enquistova dramatu inspirovaného antickou tragédií *Faidra (Zatmění)* exceluje Hana Briešťanská (22. 9. 2026 v 19 hod. i s dramaturgickým úvodem). Odpočinek nabídne ztřeštěná komedie Tomáše Svobody *Brněnské metro* 25. 9. 2026 v 19 hod. *Zářivá verbež* je také (černou) komedií, zároveň ale vybízí k zamyšlení nad problematikou bezdomovectví a dostupného bydlení (26. 9. 2026 v 19 hod.). *Improvozovna*, jak název napovídá, dá prostor improvizaci 27. 9. 2026 v 19 hod. Dystopický kabaret *R/Evoluce* nastoluje otázku, kam směřuje vývoj umělé inteligence a technologický pokrok (28. 9. 2026 v 19 hod.). Komedie Václava Havla *Ztížená možnost soustředění* uzavírá 29. 9. 2026 v 19 hod. a 30. 9. 2026 v 10 hod. zářijové hraní v Redutě.

Mahenovo divadlo bude 13. 9. 2026 v 17 hod. hostit úspěšnou komedii Carla Goldoniho *Sluha dvou pánů* s Viktorem Kuzníkem v hlavní roli. Shakespearova *Hamleta* ztvární 16. 9. 2026 v 10 a 19 hod. Tomáš David. V adaptaci románu Aleny Mornštajnové *Hana* exceluje Petra Lorenc 18. 9. 2026 v 19 hod. Viktor Kuzník je rovněž vynikajícím *Lhářem* v klasicistní konverzační komedii Pierra Corneille 20. 9. 2026 v 17 hod. Alegorickou hru bratří Čapků *Ze života hmyzu* uchopili režisér Štěpán Pácl s dramaturgem Milanem Šotkem jako komediální revui s písněmi a tancem; hlavní roli tuláka v hmyzí říši hraje Petr Kubes 24. 9. 2026 v 19 hod. Oceňované drama Petra Morgana *Vlastenci*

o nástupu Vladimira Putina k moci se hraje 25. 9. 2026 v 19 hod. Viktor Kuzník v roli diktátora Putina, Tomš Šulaj jako magnát Boris Berezovskij. Poslední velmi úspěšnou premiérou minulé sezony byl Shakespearův *Sen čarovné noci* v režii Aminaty Keita (26. 9. 2026 v 19 hod.). Klasické drama bratří Mrštíků *Maryša* nově interpretoval režisér Dodo Gombár a do titulní role obsadil výbornou Zuzanu Černou (27. 9. 2026 v 17 hod.). Autorská komedie Milana Šotka *Fellnerův Helmer a Helmerův Fellner* využívá fyzické podobnosti dvojice slavných architektů a rozehrává řadu vtipných zápletek. V hlavních rolích Ivan Dejmal a Jakub Svojanovský (28. 9. 2026 v 19 hod.).

Malá scéna Mahenova divadla je ideálním prostorem pro monology dvou hereckých hvězd Mahenovy činohry. Bedřich Výtisk exceluje 15. 9. 2026 v 19 hod. jako *Krásná Anne-Marie*, bilancující stárnoucí herečka v monodramatu Yasminy Rezy. Petr Kubes ztvárňuje 17. 9. 2026 v 19 hod. ve hře *Děšť* Ferdinanda von Schiracha spisovatele, který už sedmnáct let nic nenapsal a z ústraní po předčasné smrti jeho ženy je nyní vytržen předvoláním k soudu, v němž má zasednout jako porotce.

Kompletní program operních, baletních a činoherních přestavení najdete na webových stránkách divadla <https://www.ndbrno.cz/program/> a na vývěškách v divadelních pokladnách.

Zprávy výboru

Každou první středu v měsíci (kromě letních prázdnin) lze **od 16 do 17 hodin** v divadle Reduta v prostoru „galerie“ platit členské příspěvky a podávat nové přihlášky. Nejbližší termíny jsou **2. září a 7. října 2026**. Vezměte si členský průkaz. Členský příspěvek činí 500 Kč na rok, pro seniory od 65 let a studenty 200 Kč na rok. Členství ve Spolku je platné vždy na celou divadelní sezonu, tzn. až do června 2027. Zasílání tištěného Zpravodaje je zpoplatněno částkou 100 Kč na rok (v elektronické formě je zasílán zdarma na e-mail).

Členský příspěvek je možné uhradit také **bezhotovostně** na účet č. **2602977328 / 2010** (Fio banka), jako variabilní symbol uveďte prosím své členské číslo, do zprávy pro příjemce své jméno + letopočet 2026. Razítko do průkazu je nicméně i nadále nutné vyřídit osobně; nehodí-li se Vám termíny setkání v Redutě, ozvěte se nám prosím na e-mail spolekpratelndb@gmail.com. QR kód pro platbu členského příspěvku (údaje prosím upravte podle výše uvedeného):

QR Platba

Naši jubilanti v měsíci září (kulaté a půlkulaté narozeniny)

Zdeňka Bartoňková	Jaroslav Svoboda	Dana Podracká
Marta Švandová	Marie Šlancarová	Hana Dušková
Marcela Kozáčková	Jaroslava Burešová	Eva Havlíčková
Vlasta Staňková	Luděk Cvan	Radka Bohušová
Martin Šlefr	Andrea Lišková	Amálie Ryšavá

Vážení jubilanti, výbor Spolku přátel NdB Vám přeje zejména pevné zdraví, štěstí a mnoho krásných chvil mezi Vašimi blízkými.

Připomínáme

2. 8. 1921 zemřel italský tenorista **Enrico Caruso** (*27. 8. 1873). Studoval a debutoval v Neapoli (1894), přes Milán a Londýn vedla jeho cesta do newyorské Metropolitní opery (1903), kde měl víc než 600 vystoupení. Hostoval i na jiných světových scénách. Nastudoval 67 operních rolí – počínaje lyrickými a konče hrdinskými, většinou italského repertoáru. V USA byl častým partnerem Emy Destinnové. Od r. 1901 nahrál na gramofonové desky téměř 250 snímků. Byl i znamenitým karikaturistou.

2. 8. 2011 zemřela sopranistka **Milada Šubrtová** (*24. 5. 1924). Od r. 1945 sólistka Opery 5. května, od r. 1948 ND Praha. Patří k největším pěvkyním poválečné éry, měla mimořádný hlasový rozsah (3 oktávy) technicky dokonale zvládnutý, byla muzikální, pracovitá... Z rolí: Violetta, Milada, Libuše, Krasava, Rusalka, Pamina, Donna Anna, Alžběta, Lady Macbeth, Taťána, Jenůfa, Emilia Marty... V r. 1999 byla poctěna cenou Thálie za celoživotní mistrovství.

5. 8. 1986 zemřela sopranistka a pedagožka **Běla Rozumová-Chalabalová** (*8. 2. 1903). Zpěv studovala v Praze a Vídni. Pěveckou dráhu začala v Lublani, v l. 1925–36 byla angažována v Brně, v l. 1936–42 členka ND Praha. Z rolí: Konstance, Rosina, Gilda, Karolina... Od r. 1942 se věnovala pedagogické práci.

11. 8. 1956 zemřel basista **Vilém Zítek** (*9. 9. 1890). V r. 1911 byl vyučený mechanik angažován jako sustentant, po roce jako sólista ND Praha. Díky svému pěveckému i hereckému talentu zvládal i obtížné interpretační úkoly. V r. 1925 odešel do Itálie – zpíval v Turíně, Miláně, dále pak v Berlíně, Stockholmu, Moskvě... Od r. 1931 se vrátil do trvalého angažmá v ND. Z rolí: Rarach, Mefisto, Basilio, Daland, Filip II., Masetto, Leporello, Don Giovanni... Patří k našim největším pěvcům.

11. 8. 1996 zemřel skladatel a dirigent, syn houslového virtuosa Jana Kubelíka **Rafael Kubelík** (*29. 6. 1914). Jako 19letý řídil poprvé Českou filharmonii, od r. 1936 byl jedním z jejích stálých dirigentů. V l. 1939–41 byl šéfem brněnské opery (nastudoval zde 8 oper). V l. 1946–48 byl šéfem ČF, po r. 1948 emigroval. 1955–58 šéf Královské opery Covent Garden, pak žil ve Švýcarsku, od r. 1961 šéfoval Bavorský orchestr v Mnichově. V l. 1972–74 hudební ředitel MET. Ač těžce nemocen v r. 1990 slavně dirigoval *Mou vlast* na Pražském jaru.

12. 8. 1966 zemřel tenorista **Antonín Votava** (*5. 5. 1909). V l. 1939–44 byl angažován v Plzni, poté v pražském ND. Byl výborný pěvec i herec. Začínal jako dramatický tenor (Don José, Otello), ale rychle přešel na obor lyrický (Jiří, Vít, Lenskij, Almoviva). Nejúspěšnější byl v buffo rolích (Benda, Michálek) a charakterních rolích (Jurodivý, Rehtor, Spoletta).

14. 8. 1901 se ve Fulneku narodil německý dirigent **Franz Konwitschny** (†28. 7. 1962). Pocházel z německé hudebnické rodiny, studoval v Brně na škole německého hudebního spolku,

později na lipské konzervatoři. V r. 1927 nastoupil ve Stuttgartu jako dirigent. Po válce se stal vůdčí dirigentskou osobností NDR. Od r. 1955 řídil berlínskou Státní operu.

20. 8. 1561 se narodil italský pěvec a skladatel **Jacopo Peri** (†12. 8. 1633). Po krátkém působení v Mantově se stal pěvcem a organizátorem uměleckého života u medicijského dvora. Spolu s básníkem Rinuccinim složil a r. 1598 v paláci Corsi provedl první operu vůbec – *Dafne*. Jejich další společné dílo *Euridice* představuje nejstarší dochovanou operu Periho, který zhudebnil proslulý příběh jako nedramatickou pastorální hru s doprovodem malého instrumentálního souboru s řadou tanečních výstupů. Skladba byla vydána tiskem. Jeho další opery se ztratily.

22. 8. 1926 se narodil režisér **Ladislav Štros** (†18. 4. 2015). Od r. 1961 působil v ND Praha. Patří mezi největší české režiséry poválečného období. V inscenacích usiloval o nekonvenční, moderní tvar. Byl často zván do zahraničí (Itálie, Německo, Rakousko, Polsko, Švýcarsko, Velká Británie...) i na ostatní tuzemské scény. Za inscenaci opery *Z mrtvého domu* získal ceny na festivalech v Edinburghu a Wiesbadenu. Působil pedagogicky na pražské konzervatoři a AMU.

28. 8. 1961 zemřel tenorista **Theodor Schütz** (vlastním jménem Bohdan Procházka *26. 7. 1878). V r. 1899 vystoupil poprvé v ND jako Lohengrin, poté účinkoval v Náchodě, v l. 1902–05 v Plzni, 1903/04 v Brně, 1905/06 německá opera Olomouc, 1908–11 vídeňská Dvorní opera, Lidová opera Vídeň. Od r. 1911 – ND Praha. Vedle wagnerovských postav (první český Tristan, Siegmund, Parsifal) a dalších náročných rolí (Otello, Ctirad, Dimitrij) proslul jako Dalibor, kterého v ND zpíval 138x. Byl také prvním Števou v brněnské premiéře *Její pastorkyně* a prvním Lacou v premiéře pražské.

30. 8. 1911 se narodila sopranistka **Štěpánka Jelínková** (†24. 11. 1996). V l. 1936–38 byla sólistkou v Ostravě, odtud přešla do Brna (do r. 1941). Poté byla angažována do ND Praha. K nejlepším rolím patřily hrdinky plné citu a tragického osudu: Rusalka, Desdemona, Jenůfa, Alžběta, dále Mařenka, Katuška, Bětuška...

1. 9. 1751 se ve Straubingu narodil **Emanuel Schikaneder** (†21. 9. 1812), herec, zpěvák, autor divadelních textů a divadelní ředitel. Pro brněnské divadelní dějiny je významné jeho působení v l. 1807–09, kdy vedl městské divadlo v Brně. Do dějin světové opery vstoupil především ve spojení s Mozartovou *Kouzelnou flétnou*. Při její premiéře vytvořil postavu Papagena a jeho jméno je spojeno také s textem opery. Schikaneder byl výraznou osobností vídeňského divadelního života na přelomu 18. a 19. stol.

4. 9. 1766 se narodil italský barytonista **Luigi Bassi** (†13. 9. 1825). V r. 1784 byl angažován pro italskou operu v Praze a působil zde do r. 1806. Vynikal dramatickým projevem. W. A. Mozart pro něho napsal part Dona Giovanniho, jehož byl prvním interpretem. Po vídeňském pobytu se r. 1814 vrátil do Prahy, od r. 1815 byl režisérem drážďanské opery.

5. 9. 1791 se narodil německý skladatel a dirigent **Giacomo Meyerbeer** (†2. 5. 1864). Učitelem hry na klavír mu byl brněnský rodák F. Lauska. R. 1816 odešel do Itálie. Každý rok pak uváděl novou operu (Padova, Turín, Benátky, Neapol). V Německu mu vytýkali, že se poitalstil, proto odešel do Paříže, kde komponoval pro tamější operu. V r. 1862 byl povolán do čela berlínské opery,

ale po 4 letech se vrátil do Paříže. Z díla: *Křižák v Egyptě, Robert Ďábel, Hugenoti, Prorok, Afričanka, Dinorah...*

7. 9. 1971 zemřela mezzosopranistka **Jaroslava Dobrá** (*8. 9. 1923). Byla angažována v Opeře 5. května, od r. 1948 jako sólistka pražského ND. K jejím nejlepším rolím patřily: Amneris, Eboli, Ježibaba...

8. 9. 1841 se narodil skladatel **Antonín Dvořák** (†1. 5. 1904). Od r. 1854 vyrůstal ve Zlonicích, kde hrál na kůru a v kapele. Dále působil v restauračním orchestru, v l. 1862–1871 v Prozatímním divadle, působil i jako varhaník u sv. Vojtěcha v Praze. Od r. 1877 – svobodný umělec, od r. 1891 profesor pražské konzervatoře. Od září 1892 do dubna 1895 byl ředitelem Konzervatoře národní hudby v New Yorku. Spolu s Jaroslavem Vrchlickým byl členem panské sněmovny ve Vídni. Podnikl umělecké zájezdy do Německa, Anglie (1884) a Ruska (1890). Jako pedagog vychoval řadu skladatelů (J. Suka, V. Nováka...). Opery: *Alfréd, Král a uhlíř, Tvrdé palice, Vanda, Šelma sedlák, Dimitrij, Čert a Káča, Jakobín, Rusalka, Armida*. Jeho operní, vokální i instrumentální tvorba má dlouhou interpretační tradici také v Brně. Dvořákova hudba se na repertoáru brněnského divadla objevovala již od 80. let 19. stol. V novější době zde byly uvedeny např. opery *Rusalka* a *Jakobín*, kantáta *Stabat Mater* nebo baletní projekty *Vodník* a *Silent Woods*. Dvořákova díla tak zůstávají živou součástí operního, koncertního i tanečního programu NdB.

11. 9. 1926 se narodil barytonista **Miroslav Smyčka** (†25. 4. 2017). Začínal v r. 1949 jako sborista v Brně, později v Opavě. V l. 1953–55 sólista v Liberci, poté v Opavě (1955–63), Českých Budějovicích (1963–69), od r. 1970 v Ústí n. Labem. Z rolí: Krušina, Král Vladislav, Tomeš, Escamillo, Scarpia...

11. 9. 1976 zemřel v Brně **Jan Kunc** (*27. 3. 1883), skladatel, hudební kritik, pedagog a organizátor hudebního života. V Brně získal hudební vzdělání a na učitelském ústavu patřil k žákům Leoše Janáčka. Zásadní část jeho působení byla spojena s brněnskou konzervatoří, kterou v l. 1923–45 vedl jako ředitel. V r. 1947 se stal prvním děkanem Hudební fakulty JAMU a působil zde jako profesor skladby. Významně přispěl k rozvoji brněnského hudebního školství a k formování několika generací hudebníků.

12. 9. 1831 se narodil tenorista **Eduard Bachmann** (†18. 4. 1880). Pěvecky se školil v Budapešti, kde r. 1855 zahájil sólistickou dráhu. Zpíval na různých evropských scénách, v Praze 1859–65. Od r. 1873 byl ředitelem divadla v Karlových Varech, kde dobrovolně ukončil svůj život.

14. 9. 1891 se narodila sopranistka **Ada Nordenová** (†18. 12. 1973). V l. 1913–15 začínala u plzeňské činohry a pod vedením svého strýce J. B. Foerstra nastudovala několik operních rolí. Sólistickou dráhu začala v Ostravě r. 1920, v l. 1922–24 působila v Plzni, od r. 1924 byla angažována v pražském ND, kde se stala jednou z opor souboru. Její hlas měl něhu, osobité kouzlo. Byla pěvecky i herecky noblesní umělkyní. Z rolí: Mařenka, Rusalka, Desdemona, Eva, Alžběta...

15. 9. 1876 se narodil německý dirigent **Bruno Walter** (†17. 2. 1962). Debutoval v Kolíně (1894), přes Hamburk, Vratislav, Bratislavu, Rigu a Berlín přešel jako Mahlerův asistent k vídeňské Dvorní opeře. V l. 1913–22 se v Mnichově vypracoval na předního mozartovského dirigenta. Od r.

1924 spolupracoval s Covent Garden Opera. Před nacisty emigroval do Vídně, pak do Francie, od r. 1933 žil v USA. Nadále vystupoval jen pohostinsky.

17. 9. 1711 se narodil rakouský skladatel **Ignaz Holzbauer** (†7. 4. 1783). Byl kapelníkem hraběte Rotta v Holešově, kde provedl na zámku své opery *Sesostris* a *Vologeso*. Pak pobýval v Itálii, 1745–52 řídil orchestr Dvorní opery ve Vídni, byl kapelníkem u dvora ve Stuttgartu, poté u kurfiřtského dvora v Mannheimu.

17. 9. 1961 zemřel libretista **J. L. Budín** (*29. 4. 1880). Vystudoval práva na UK, pracoval jako hudební publicista a organizátor hudebního života. Libreta: *Voják a tanečnice* (B. Martinů), *Bílý pán* (J. Křička).

17. 9. 1966 zemřel německý tenorista **Fritz Wunderlich** (*26. 9. 1930). Od r. 1957 vedla jeho dráha přes Stuttgart, Frankfurt n. Mohanem do Vídně, Berlína a na další světové scény. Zpíval lyrický obor. Velmi úspěšný byl i jako koncertní pěvec. Zemřel na vrcholu výkonnosti po těžkém úrazu.

21. 9. 1941 se narodila sopranistka **Alena Žaloudková**. První angažmá získala v Liberci (1964–66), následovalo Ústí n. Labem (1966–67), opět Liberec (1967–78), Brno (1978–79), Liberec (1979–80), krátce pražské ND (1981–82). Z rolí: Aida, Desdemona, Mařenka, Rusalka, Musetta...

22. 9. 1996 zemřel **Oldřich Bohuňovský** (*30. 5. 1936), dirigent, sbormistr a korepetitor. Na brněnské konzervatoři studoval lesní roh a na JAMU řízení orchestru u Jiřího Pinkase. Ještě během studií působil ve Státním divadle v Brně jako korepetitor a sbormistr. Jeho další umělecká dráha byla spojena především s operními soubory v Opavě a Olomouci. Od srpna 1995 až do své smrti vedl operní soubor Divadla J. K. Tyla v Plzni. Jeho profesní začátky tak byly úzce spjaty s brněnským hudebním a divadelním prostředím.

25. 9. 1906 se narodil ruský skladatel a klavírista **Dmitrij Šostakovič** (†9. 8. 1975). Z rozsáhlého díla připomeňme aspoň opery: v l. 1927–28 vznikla na montáž z Gogolových textů opera *Nos* (dílo vzbudilo nadšení i odpor), v l. 1932–39 *Lady Macbeth Mcenského újezdu* – vrcholné dílo tohoto období, dále balety *Zlatý věk*, *Šroub*, *Jasný potok*, hudba k filmům *Mladá garda*, *Setkání na Labi*, *Zlaté hory*, hudba k inscenacím *Štěnice*, *Hamlet*.

27. 9. 1881 se narodil barytonista **Václav Novák** (†17. 9. 1928). Působil na mnoha malých německých scénách. V l. 1917–23 a 1925–28 byl angažován v pražském ND, kde nastudoval 35 velkých rolí, při jejichž hodnocení kritika nešetřila slovem „dokonalý“. Z rolí: Vladislav, Escamillo, Wolfram, Falstaff, Amonasro, Rigoletto, Scarpia, Prus...

27. 9. 1921 zemřel německý skladatel **Engelbert Humperdinck** (*1. 9. 1854). Odchovanec kolínské konzervatoře získal postupně stipendia mozartovské, mendelssonovské a meyerbeerovské nadace, což mu zajistilo dlouhý studijní pobyt v Itálii. Od r. 1885 žil jako profesor hudby v Barceloně, Kolíně, Berlíně aj. Prosadil se idylickou operní pohádkou *Hänsel und Gretel* (u nás se uvádí jako *Perníková chaloupka*).

28. 9. 1821 se v Brně narodil dirigent, skladatel a světoznámý operní producent **Maxmilian Maretzek** (†14. 5. 1897). Studoval práva a medicínu ve Vídni, byl dirigentem ve Štrasburku, Nancy

a Paříži, od r. 1844 v Londýně. Od r. 1848 žil a pracoval v USA. S jeho jménem je spojena Academy of Music, a především Astor Place Opera House – na jeho základě vznikla MET. Napsal pozoruhodné paměti. Opery: *Hamlet*, *Die Nibelungen*.

28. 9. 1926 se v Žeravicích u Přerova narodil **Václav Halíř** (†22. 3. 1999), basista a basbarytonista, jehož umělecký život byl po téměř čtyři desetiletí spojen s brněnskou operou. Nejprve studoval kontrabas a zpěv na brněnské konzervatoři, poté pokračoval ve studiu zpěvu na JAMU. V l. 1953–91 vytvořil v brněnském divadle desítky postav českého i světového repertoáru. Významné místo v jeho tvorbě zaujímaly role v operách Leoše Janáčka. Věnoval se rovněž oratorní, kantátové a písňové tvorbě.

28. 9. 1976 zemřel tenorista **Jaroslav Gleich** (*19. 3. 1900), sólista pražského ND v l. 1927–62. Měl lehký, technicky dobře vyškolený hlas. Z rolí: Vašek, Don Carlo, Cavaradossi, Max, Lohengrin, Hoffmann, Vévoda, Benda, Rechter... Byl výborný koncertní pěvec. Existuje řada jeho gramofonových nahrávek, věnoval se i pedagogické práci.

29. 9. 1921 se narodila sopranistka **Věra Heroldová** (†29. 10. 2018). Absolventka brněnské konzervatoře začínala ve sboru brněnské opery v r. 1945. Poté působila v Ostravě, Opavě, znovu v Ostravě. Od r. 1963 se věnovala pouze pedagogické činnosti. Z rolí: Butterfly, Violetta, Karolína, Mařenka, Gilda, Nedda, Zerlina... Ve filmu *Dalibor* režiséra Václava Kršky vytvořila roli Milady.

30. 9. 2011 zemřel **Jaroslav Dufek** (*26. 4. 1934), dlouholetý člen činohry Státního (Národního) divadla v Brně (v l. 1966–1998). I po odchodu na odpočinek vystupoval v ND Brno až do své smrti jako stálý host. Jaroslav Dufek se vyprofiloval mezi výrazné brněnské herce, jenž vytvářel své úlohy lehkostí a přesnou charakteristikou. Přetvářel titulní a velké úlohy v českém i světovém repertoáru. Jeho předností byla mj. statná postava a charakteristický hlasový projev. Po absolvování JAMU působil v Divadle bratří Mrštíků a v r. 1966 přešel do činohry tehdejšího Státního divadla v Brně. Během 45 let zde vytvořil více než 160 rolí. Jeho prvním úkolem byl titulní *Peer Gynt*, k posledním rolím patřil Měšťák v *Cyranovi z Bergeraku*. Vyznačoval se výraznou jevištní přítomností a charakteristickým hlasovým projevem. Své zkušenosti předával také posluchačům JAMU.

Jednou větou

- 19. 9. 2011 zemřel v Brně **Ctirad Kohoutek**, skladatel, hudební teoretik, muzikolog a pedagog, který studoval na brněnské konzervatoři a JAMU a na JAMU později také dlouhá léta pedagogicky působil.
- 20. 9. 1846 se v Brně narodila **Agnes Tyrrell**, klavíristka a skladatelka klavírních, komorních, vokálních i orchestrálních děl, k jejímž jevištním skladbám patří opera *Bertran de Born*.
- 25. 9. 1906 se v Praze narodil **Jaroslav Ježek**, skladatel, klavírista a dirigent, který se jako autor a kapelník Osvobozeného divadla neodmyslitelně spojil s divadelní tvorbou Jiřího Voskovce a Jana Wericha.
- 30. 9. 1791 měla ve vídeňském Freihaustheater auf der Wieden premiéru Mozartova ***Kouzelná flétna***; Emanuel Schikaneder při prvním představení vystoupil v roli Papagena.

Nabídky, informace

- **10. září 2026 v 17 hod.** proběhne v divadle Reduta vernisáž fotografií Bány Bachanové, dvorní fotografky především činohry NdB, nazvaná **Backstage**. Její zákulisní fotografie tvoří aktuální kampaň pro sezonní předplatné, fotek však vzniklo mnohem více, než bylo pro kampaň použito, a právě ty najdete na výstavě. Výstava potrvá do 17. října 2026.

Ohlasy

Hana

Zavinila Hana neštěstí rodiny tím, že neodnesla dopis?

Nezavinila. Ale nese následky.

Mohlo být neodnesení dopisu příčinou neštěstí anebo pouze jedna z dalších následujících událostí? A v čem spočíval důvod neodnesení dopisu a další důvody, které souhrnně způsobily neštěstí celé rodiny?

Rozdíl mezi příčinou a vinou:

Neodnesení dopisu jako příčina ještě automaticky nezpůsobuje, že jeho následkem je neštěstí (tzv. kauzalita), ale to není vina.

*Existovaly další jevy, příčiny, pro vznik neštěstí. Pokud nějaké dva jevy často následují po sobě nebo pokud nějaké dvě proměnné mají podobný průběh (koreluji spolu), nelze z toho ještě vyvozovat, že jedna je příčinou a druhá následkem, to znamená **vzájemný vztah mezi dvěma náhodnými procesy**.*

*Skutečnost, že jsou dvě veličiny souběžné, automaticky neznamená, že jedna způsobuje druhou. Mohou být ovlivněny třetí, skrytou proměnnou, **multikauzalitou**. Jeden jev může mít více příčin, nebo jedna příčina může vést k mnoha následkům.*

Aby vznikla vina ze strany Hany, muselo by existovat vědění, úmysl nebo lhostejnost k následkům. Nic z toho u Hany nenastalo. Tragická náhoda není morální selhání.

Někdy drobný lidský čin stojí na křižovatce dějin – a my to nemůžeme vědět. To z člověka nedělá viníka, ale účastníka tragédie. Hana si vinu přesto bere na sebe.

Co je na příběhu eticky důležité:

Hra neukazuje viníka, spravedlivý trest ani nápravu. Ukazuje, že i nevinný člověk může nést pocit viny – a že to není správné, ale lidské.

Co by bylo spravedlivé Haně říct?

Tvůj čin byl lidský. Následky byly nelidské, ale ty nejsi jejich autorkou.

Závěr:

Hana nebyla příčinou tragédie. Byla jejím svědkem – a obětí své vlastní přisnosti.

Otázky k přemýšlení:

1. *Myslíš si, že bys na místě Hany jednal/a jinak? Proč?*
2. *Je správné, aby se člověk cítil vinný za něco, co nemohl ovlivnit?*
3. *Jaký je rozdíl mezi tím „něco se stalo kvůli mně“ a „mohu za to“?*
4. *Pomáhá vina lidem pochopit svět, nebo jim vina spíš ubližuje?*
5. *Kdyby sis mohl/a s Hanou promluvit, co bys jí řekl/a?*
6. *Myslíš, že mlčení může být někdy lepší než mluvení, které by mohlo Haně umírnit pocit viny? Kdy?*
7. *Co si z příběhu Hany můžeme vzít pro svůj vlastní život?*

Eva Vyplašilová

Máte postřehy k představením Národního divadla Brno či jiným kulturním akcím v Brně? Rádi zde uveřejníme i Vaše ohlasy, pošlete nám je na e-mail SpolekPratelNdB@gmail.com.

Použité zdroje

Postavy brněnského jeviště
Oxfordský slovník opery
Sociální síť NdB a jeho souborů

Webové stránky NdB
Internetové stránky

Uzávěrka Zpravodaje dne 24. 8. 2026. Neprodejné, pro vnitřní potřebu vydává **Spolek přátel NdB** se sídlem Lidická 700/19, 602 00 Brno, IČ 48510777. Připravily Hana Veithová, Jana Ondráčková a Veronika Bromová.

Kontakt: SpolekPratelNdB@gmail.com.

Sledujte nás i na [Facebooku](#) a [Instagramu](#).